BÀI GIẢNG: CÔNG THỨC: VIẾT BÀI VĂN GHI LẠI CẢM NGHĨ VỀ MỘT BÀI THƠ LỤC BÁT

MÔN: NGỮ VĂN

GIÁO VIÊN: TRẦN HƯƠNG GIANG

MỤC TIÊU

✓ *Học sinh nắm được công thức viết bài văn ghi lại cảm nghĩ về bài thơ lục bát.*

II. CÔNG THỨC

1 Công thức viết mở đoạn

a. Yêu cầu

- Giới thiệu thông tin: tác phẩm, tác giả
- Cảm nhận chung của bản thân về tác phẩm

b. Công thức

Bài thơ [tên bài thơ] của nhà thơ [tên tác giả] + cảm nhận chung

⟶ Bài thơ "À ơi tay mẹ" của tác giả Bình Nguyên đã để lại trong lòng người đọc những ấn tượng khó phai.

Với những hình ảnh và cảm xúc chân thành, bài thơ [tên bài thơ] của tác giả [tên tác giả] đã gợi ra trong lòng người đọc bao cảm xúc thiết tha.

⟶ Với những hình ảnh và cảm xúc chân thành, bài thơ "À ơi tay mẹ" của tác giả Bình Nguyên đã gợi ra trong lòng người đọc bao cảm xúc thiết tha.

Đề tài [đề tài bài thơ] là nguồn cảm hứng bất tận trong thơ ca Việt Nam và [tên bài thơ] của nhà thơ [tên tác giả] đã mở ra những xúc cảm sâu sắc trong lòng người đọc

⟶ Đề tài tình mẫu tử là nguồn cảm hứng bất tận trong thơ ca Việt Nam và "À ơi tay mẹ" của nhà thơ Bình Nguyên đã mở ra những xúc cảm sâu sắc trong lòng người đọc

- Các cách diễn đạt của "cảm nhận chung":

+ Chạm đến những cung bậc cảm xúc sâu kín nhất của người đọc.

+ Làm trái tim người đọc rung lên những xúc cảm thiết tha.

+ Khiến người đọc không khỏi xúc động và đồng cảm.

+ Góp phần làm phong phú thêm thế giới cảm xúc trong lòng người đọc.

+ Đánh thức những cảm xúc chân thành và sâu lắng nơi người đọc.

+ Khơi dậy những tầng cảm xúc tinh tế, lắng đọng trong lòng người đọc.

2 Công thức viết thân đoạn

a. Yêu cầu

- Nêu được nội dung bài thơ
- Phân tích được nội dung từ nghệ thuật
- Chỉ ra được tình cảm của nhân vật trữ tình/tác giả
- Liên hệ cảm xúc bản thân
- Khái quát đặc sắc về nghệ thuật

b. Công thức

- Công thức nội dung:

- Bài thơ/Tác phẩm là lời của [nhân vật trữ tình] viết về [đối tượng trữ tình] với tình cảm/cảm xúc [liệt kê tình cảm cảm xúc]
- Từng câu, từng chữ như thấm đượm tình cảm/cảm xúc/sự [liệt kê tình cảm, cảm xúc] của tác giả đối với [đối tượng trữ tình]

- VD:

- Bài thơ là lời của người con viết về mẹ với biết bao tình yêu thương và sự biết ơn.
- Từng câu, từng chữ như thấm đượm tình yêu, sự biết ơn của tác giả đối với mẹ của mình

- Cách phân tích nội dung từ nghệ thuật

+ Cách 1: Chốt ý trước → phân tích sau
+ Cách 2: Phân tích trước → Chốt sau

- Công thức chốt ý: Cảnh/Người hiện lên vô cùng/thật/mang trên mình vẻ đẹp/ + [đặc điểm]

- VD:

- Mẹ hiện lên thật bao dung, giàu đức hi sinh
- Cảnh làng quê thật giản dị nhưng không kém phần yên bình, ấm áp

- Công thức chốt ý:

+ Cảnh/Người hiện lên vô cùng/thật/mang trên mình vẻ đẹp/ + [đặc điểm]
+ Dưới ngòi bút của tác giả, [cảnh/người] hiện ra [đặc điểm]
+ [Cảnh/người] được khắc họa qua những nét chấm phá tinh tế, mang vẻ [đặc điểm]
+ Tác giả đã miêu tả [cảnh/người] thật [đặc điểm]

- Công thức phân tích:

"Trích thơ"

Gọi tên nghệ thuật + từ ngữ thể hiện + tác dụng/ý nghĩa

- **V**ới biện pháp tu từ [tên biện pháp], [từ ngữ thể hiện] nhà văn đã khéo léo tái hiện/thể hiện/xây dựng/phác họa [tác dụng].

- Hình ảnh [liệt kê hình ảnh] đã góp phần làm nổi bật/gợi lên/thể hiện [tác dụng]
- Việc sử dụng từ ngữ [liệt kê từ ngữ] giúp tác giả thể hiện/bộc lộ/truyền tải [tác dụng]

- Công thức phân tích:

"Trích thơ"

Gọi tên nghệ thuật + từ ngữ thể hiện + tác dụng/ý nghĩa

- [Nghệ thuật/hình ảnh/biện pháp tu từ..] được sử dụng như một điểm nhấn nghệ thuật làm nổi bật [tác dụng]
- Cách sử dụng [nghệ thuật] tinh tế đã tạo nên chiều sâu cho bài thơ, giúp tác giả truyền tải trọn vẹn [tác dụng]
- [Nghệ thuật] được sử dụng một cách khéo léo khiến lời thơ trở nên sinh động, giàu sức gợi, [tác dụng]
- Nhờ [nghệ thuật] ...

- VD:

Tác giả dân gian đã miêu tả loài hoa sen thật **độc đáo, toát lên vẻ đẹp dịu dàng, thanh khiết**

"Trong đầm gì đẹp bằng sen

Lá xanh bông trắng lại chen nhụy vàng

Nhụy vàng bông trắng lá xanh"

Các từ ngữ chỉ màu sắc "xanh", "trắng", "vàng" được sử dụng một cách khéo léo khiến lời thơ trở nên sinh động, giàu sức gợi nhằm miêu tả vẻ thanh thoát, tinh khôi của loài hoa thanh cao. **Hơn nữa**, câu so sánh "trong đầm gì đẹp bằng sen" vang lên như một lời khẳng định đầy tự hào, thể hiện thái độ trân trọng của con người đối với hoa sen giữa bùn lầy.

- Công thức khái quát nghệ thuật: Nghệ thuật của thể thơ + nghệ thuật khác + tác dụng

+ Nghệ thuật của thể thơ: thể thơ nào? ngắt nhịp? gieo vần? giọng điệu thơ?

+ Nghệ thuật khác: kết hợp với các biện pháp tu từ nào? từ ngữ giàu sức gợi, hình ảnh thơ chọn lọc

Tác giả đã tài ba/khéo léo/tinh tế lựa chọn thể thơ [thể thơ] cùng cách ngắt nhịp [cách ngắt nhịp], gieo vần [lưng/chân/đa dạng/linh hoạt], giọng điệu thơ [tha thiết/trang trọng/hồ hởi/vui vẻ..] kết hợp với các biện pháp tu từ [nhân hóa, so sánh, điệp ngữ] và từ ngữ giàu sức gợi, hình ảnh thơ chọn lọc.

Tác dụng: Tất cả đã góp phần thể hiện chủ đề của bài thơ + chủ đề [ca ngợi/phê phán..]

- VD:

Tác giả đã tinh tế lựa chọn thể thơ lục bát cùng cách ngắt nhịp chẵn, gieo vần đa dạng, giọng điệu thơ tha thiết kết hợp với các biện pháp tu từ nhân hóa, so sánh và từ ngữ giàu sức gợi, hình ảnh thơ chọn lọc. Tất cả đã góp phần thể hiện chủ đề bài thơ, ca ngợi tình mẫu tử thiêng liêng và ấm áp.

- Công thức liên hệ bản thân

Những vần thơ như gieo vào lòng người đọc những cảm xúc vô cùng chân thật để rồi ta thấy [cảm xúc]

Người đọc dường như cảm thấy đồng cảm với nhà thơ, cũng [cảm xúc]

- VD:

Những vần thơ như gieo vào lòng người đọc những cảm xúc vô cùng chân thật để rồi ta thấy biết ơn và thương mẹ hơn.

3 Công thức viết kết đoạn

a. Yêu cầu

- Khẳng định được giá trị tác phẩm
- Khái quát tài năng/vị trí của tác giả

b. Công thức

Tóm lại/Như vậy bài thơ khép lại nhưng thông điệp về [nội dung] mà nhà thơ gửi gắm không chỉ góp phần khẳng định tên tuổi tác giả trên diễn đàn văn học mà còn là những thanh âm ngân vang mãi trong lòng bạn đọc bao thế hệ.